

Nader onderzoek steenuil en kleine
marterachtigen Buurtweg (ongenummerd) te
Voorthuizen

Colofon

Nader onderzoek steenuil en kleine marterachtigen Buurtweg (ongenummerd) te Voorthuizen

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Nobelstraat 7-5
7131 PZ Lichtenvoorde

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0850-509852

Opdrachtgever: 5.1.2e

Projectnummer en versie: 7849 versie 1.0	Status: definitief
Ligging plangebied: Buurtweg (ongenummerd) te Voorthuizen	Rapportdatum: 21-8-2025
Auteur: 5.1.2e	Veldwerk uitgevoerd door: 5.1.2e

De vermelde medewerkers in deze rapportage zijn akkoord met openbaring van zijn of haar persoonsgegevens in het kader van de AVG-privacy wetgeving.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Doel	4
1.3	Reikwijdte.....	4
Hoofdstuk 2	Onderzoeksgebied	5
2.1	Ligging.....	5
2.2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
Hoofdstuk 3	Methode.....	9
3.1	Steenuil.....	9
3.2	Kleine marterachtigen	10
Hoofdstuk 4	Resultaten	12
4.1	Steenuil.....	12
4.2	Kleine marterachtigen	13
4.3	Effectbeoordeling.....	16
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies.....	17

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor woningbouw aan de Buurtweg (ongenummerd) te Voorthuizen. Om de woningen te kunnen bouwen dient het plangebied bouwrijp gemaakt te worden. Onderdeel van het bouwrijp maken van het plangebied is het rooien van opgaande beplanting in een bosje ter hoogte van Buurtweg 10 en het verwijderen van beplanting en bouwsels op het volkstuinencomplex.

Natuurbank Overijssel is gevraagd het plangebied te onderzoeken op de aanwezigheid van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing) en steenuil.

1.2 Doel

Het onderzoek is uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wettelijke consequenties voor kleine marterachtigen en steenuilen van het bouwrijp maken van het plangebied, bouwen van woningen en aanleggen van wegen en het bewonen van de woningen.

Kleine marterachtigen en steenuilen zijn beschermd en mogen niet zonder Omgevingsvergunning opzettelijk gedood worden. Ook zijn hun voortplantings- en rustplaats beschermd. Ook die mogen niet zonder Omgevingsvergunning beschadigd of vernield worden. Het foerageergebied van steenuilen en kleine marterachtigen is niet direct beschermd, maar de kwaliteit van het leefgebied mag niet dusdanig aangetast worden, dat de functionaliteit niet langer gegarandeerd is.

1.3 Reikwijdte

Om de functie van het plangebied voor kleine marterachtigen vast te kunnen stellen is uitsluitend gekeken in het plangebied. Dat geldt niet voor steenuilen. Daarvoor is een groter gebied onderzocht. Het onderzoek is uitgevoerd in 2025.

2.1 Ligging

Het onderzoeksgebied ligt aan de Buurtweg te Voorthuizen. Op onderstaande topografische kaart wordt de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven.

Ligging van het onderzoeksgebied.

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten westen van de woonkern Voorthuizen. We onderscheiden in het plangebied drie ecotopen, zoals zichtbaar op de topografische kaart. Te weten bos, volkstuin en grasland.

Bos

Het bos bestaat uit een gemengde houtopstand met hoofdzakelijk loofhout zoals zomereik, esdoorn, boswilg, zwarte els en populier. Het heeft plaatselijk een dichte tweede boom- en struiklaag. Plaatselijk is het bos sterk verruigd met braam en brandnetel en guldenroede. In het bosperceel ontbreken paden en bebouwing.

Volkstuin

De volkstuin bestaat uit een verzameling kleine moestuintjes met plantenbedden, kleine schuilvoorzieningen/opberghokken en bijbehorende bouwsels zoals rasterwerk voor groententeelt. Een klein deel van de moestuintjes is verlaten. Deze moestuintjes zijn sterk verruigd, waaronder met braamstruweel en plaatselijk wat opslag van jonge bomen en struiken.

Grasland

Het grasland vormt een verruigd perceel met grazige vegetatie. Het perceel is in 2024 en 2025 niet gemaaid. In het grasland ontbreken paden, houtige beplanting en bebouwing.

Het plangebied grenst aan de noordoost-, oost- en zuidrand aan stedelijk gebied. Aan de westrand grenst het aan een volkstuinencomplex en aan de noordwesthoek aan agrarisch cultuurland (gangbaar beheer, grasland).

Begrenzing van het plangebied, aangeduid met de gele lijn.

Impressie van het volkstuinten (ten noorden van de Buurtweg) 21-7-2025.

Impressie van het graslandperceel (ten zuiden van de buurtweg) 21-7-2025.

Impressie van het bos (28-11-2024).

HOOFDSTUK 3 METHODE

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoeksmethode verwoord.

3.1 Steenuil

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de methode zoals verwoord in de kennisdocument steenuil.

Om de afwezigheid van steenuilen vast te kunnen stellen dienen minimaal drie bezoeken aan het erf gebracht te worden in de periode 15 februari – 15 april, onder geschikte (weers)omstandigheden. Er is tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van stemnabootsing door te fluiten, waarbij zowel zang- (1^e fase genoemd) als contactroep (2^e fase genoemd) ten gehore is gebracht. Behalve stemnabootsing is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar). Daarmee kunnen uilen in open veld en op gebouwen van ruime afstand (200m) waargenomen worden. Hierdoor kunnen ook 'stille' steenuilen opgemerkt worden. De inzet van een warmtebeeldcamera bij dergelijke onderzoek wordt als zeer waardevolle aanvulling beschouwd door de onderzoeker.

Onderzoeksgebied

Om de betekenis van het plangebied voor steenuilen te onderzoeken, is onderzoek gedaan naar het voorkomen in een groter gebied dan het plangebied omdat steenuilen op enige afstand van het plangebied kunnen nestelen, en het plangebied benutten als foerageergebied.

Het onderzoeksgebied is te voet bezocht. Op de route werd iedere 50 meter de territoriumroep van de steenuil ten gehore gebracht. Doorgaans is de territoriumroep tot op 150-200 meter afstand van de onderzoeker hoorbaar, afhankelijk van de windrichting en windkracht. Het feitelijke gebied, dat onderzocht is, is daarom groter. Op open plekken en op gebouwen binnen het onderzoeksgebied is ook gekeken naar steenuilen met een warmtebeeldcamera.

Onderzoeksgebied voor steenuilen. Binnen het gele kader is gekeken naar steenuilen. De afgelegde route wordt met de groene stippellijn aangeduid.

Onderzoeker

Het onderzoek naar steenuilen is uitgevoerd door P.Leemreise. Hij heeft ruim 38 jaar ervaring als broedvogelkarterder voor Sovon en was actief betrokken bij het steenuilenonderzoek dat ruim 40 jaar geleden startte in de Zuidoost-Achterhoek. Ook heeft hij steenuilen gekarteerd in de Rijnwaterwaarden rondom Bienen (BRD) en voert hij jaarlijks meerder vergelijkbare onderzoeken uit in Nederland. In de periode 1995-1998 was hij professioneel broedvogelkarterder in WCL-gebied Winterswijk (vanuit Biologisch Station Zwillbrock e.V.). Hij onderzoekt jaarlijks meerdere gebieden op steenuilen.

Als bewoner van het buitengebied van Aalten is hij zeer bekend met deze soort. Niet alleen woont hij midden in een gebied met hoge dichtheid aan steenuilen, hij is tevens eigenaar van percelen waar steenuilen in nestkasten nestelen.

Bezoeken

Het erf is drie maal bezocht tijdens de vroege avond in de periode 26 februari – 10 april 2025. De bezoeken zijn uitgevoerd onder, voor dit onderzoek, geschikte weersomstandigheden. Daarbij is met name harde wind en neerslag van belang. De windkracht bedroeg tijdens alle bezoeken onder de 3 Beaufort. Ook was het droog tijdens de drie bezoeken. De onderzoeken zijn uitgevoerd onder geschikte weersomstandigheden.

Datum	tijdstip	Onderzoeker
26-2-2025	19:00 – 22:00 uur	P.Leemreise
26-3-2025	21:00-23:00	P.Leemreise
10-4-2025	20:45 – 22:10	P.Leemreise

Bezoekschema steenuilenonderzoek.

3.2 Kleine marterachtigen

Onderzoek naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen is uitgevoerd met behulp van een cameraval, type struikrover. De Struikrover® is een halfopen PVC-buis waarin een plank is bevestigd. Aan de voorkant is een blikje sardines bevestigd, terwijl aan de achterkant, in de PVC-buis, een cameraval is bevestigd. In het sardineblikje wordt een klein gaatje geprikt, zodat de sardines als lokstof dienen. De geur moet de kleine marterachtigen aantrekken, waardoor zij in het beeld van de cameraval komen en daar door worden geregistreerd. De Struikrover® is bewezen effectief inzetbaar voor de bunzing, hermelijn en wezel (5.1.2e van 5.1.2e 2022). De geschikte periode voor alle inventarisatiemethoden is juni tot en met half november.

In het onderzoeksgebied zijn zes verschillende struikrovers ingezet (zie onder). In het kennisdocument kleine marterachtigen¹ wordt gesteld dat 1 cameraval per 0,25 hectare geschikt leefgebied voldoende is om de aanwezigheid van kleine marterachtigen vast te kunnen stellen. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied is kleiner dan 1,5 hectare. De inzet van zes camera's voldoet daarmee aan het gestelde minimaal aantal camera's.

Binnen het onderzoeksgebied onderscheiden we bos, volkstuin en grasland. Bos en moestuin wordt als optimaal leefgebied voor kleine marterachtigen beschouwd. Het verruigde grasland wordt als sub-optimaal leefgebied beschouwd omdat wegen en paden en opgaande beplanting ontbreken en de grazige vegetatie dusdanig dicht is, dat kleine marterachtigen zich nauwelijks een weg kunnen banen door de vegetatie. Toch is het grasland niet buiten beschouwing gelaten. Ook beide graslanden zijn meegenomen in het onderzoek met struikrovers. Hieronder worden de locaties weergegeven waar struikrovers geplaatst zijn.

De struikrovers zijn zo veel mogelijk geplaatst nabij lijnvormige elementen binnen de verschillende ecotopen. Alle struikrovers zijn overigens goed verstopt geplaatst om diefstal of vandalisme te voorkomen.

¹ Bij12. 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen bunzing, hermelijn, wezel. Eigen uitgave BIJ12.

Opnamelocaties van de struikrovers (cirkel). Het plangebied wordt met de gele cirkel aangeduid.

De cameravallen zijn acht weken werkzaam geweest in het onderzoeksgebied. Ze zijn op 2 juni geplaatst en verwijderd op 6 augustus 2025. Gedurende de onderzoeksperiode zijn de camera's iedere 3 weken gecontroleerd om batterijspanning en opnameruimte op de SD-kaart. Indien nodig, werd de SD-kaart vervangen.

Onderzoeksperiode

Alle camera's hebben naar behoren gefunctioneerd. Alleen één camera in het bos is gedurende een week, minder goed bruikbaar geweest vanwege een slijmspoor van een naaktslak op de lens van de camera. Dit leverde wat wazigere opnamen op. Er zijn in die periode geen opnamen van dieren gemaakt, die niet geïdentificeerd konden worden.

Onderzoeker

Het onderzoek is uitgevoerd door 5.1.2e en samenwerking met medewerker van Natuurbank Oversijssel. Deze medewerker heeft de camera's twee maal gecontroleerd op accuspanning en ruimte op de SD-kaarten. 5.1.2e heeft jarenlange ervaring met dit type onderzoek en heeft in het verleden in hetzelfde onderzoeksgebied ook onderzoek gedaan met wildcamera's.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek besproken.

4.1 Steenuil

Er zijn geen steenuilen waargenomen op de ontwikkellocatie. Wel is een territorium vastgesteld ten westen van het plangebied. Het middelpunt van het territorium ligt op het erf Buurtweg 36. In deze tuin is ook een steenuilenkast aangetroffen. Gelet op zichtwaarnemingen en roepende uilen nabij deze kast, wordt aangenomen dat steenuilen in deze kast nestelen. De nestkast is niet gecontroleerd.

Vastgesteld territorium (gele stip). Er zijn waarnemingen van roepende uilen (geslacht onbekend) met contactroep, er is een zingende/baltsende steenuil waargenomen nabij de kast (zang) en ten noorden van de nestkast is twee maal een steenuil waargenomen met behulp van de warmtebeeldcamera (Z).

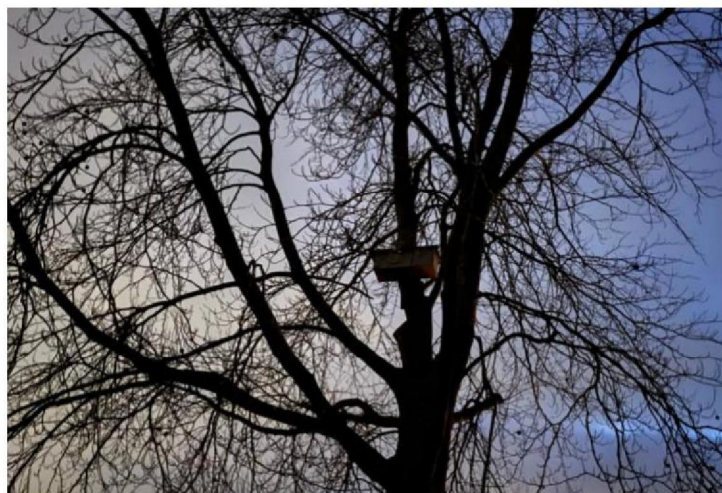

Foto van steenuilenkast ten westen van het plangebied.

Beschouwing van de resultaten

De aanwezigheid van de steenuilenkast was bekend bij de onderzoeker en in het verleden (2021, 2022) zijn ook wel steenuilen in de omgeving van het onderzoeksgebied waargenomen door de onderzoeker, waaronder een roepende steenuil op het erf van de woning op het adres Hoofdstraat 17.

4.2 Kleine marterachtigen

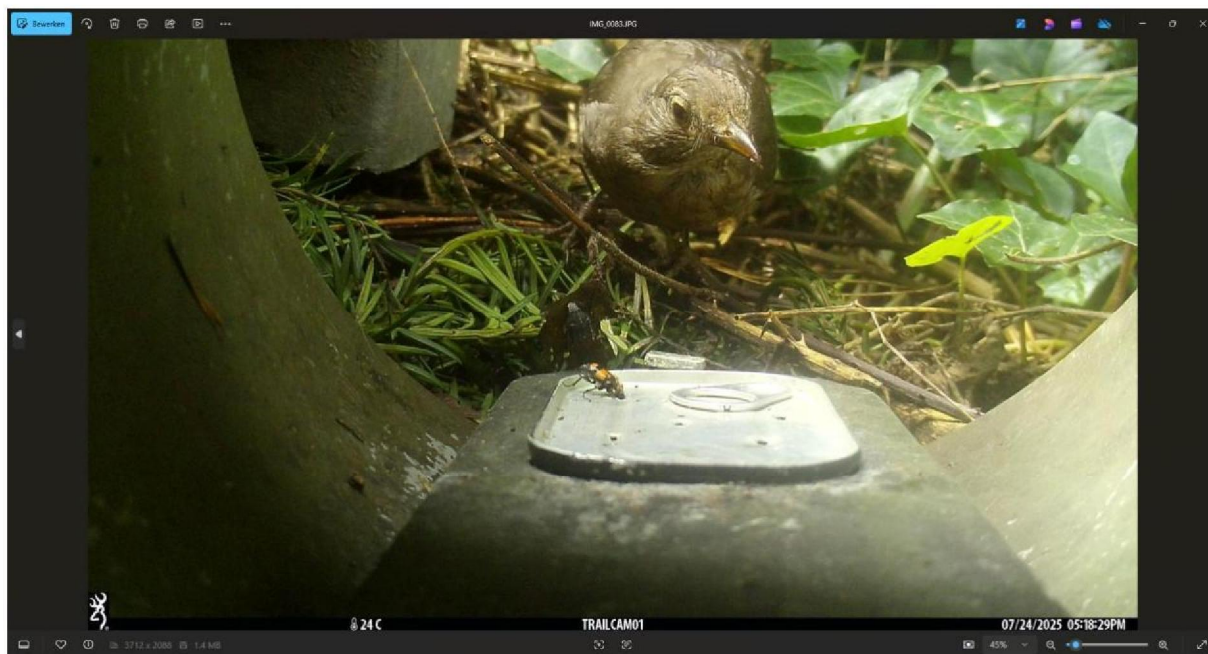
Er zijn geen kleine marterachtigen op camera vastgelegd. Wel is de aanwezigheid van een kat, egel, vogel, steen-/boommarter, bosmuis en bruine rat vastgelegd. In totaal zijn minimaal vier verschillende katten op camera vastgelegd. Hieronder enkele van de gemaakte opnamen.

Bosmuis.

Steen-/boommarter

merel

Kat

Egel

Rat.

Beschouwing van de resultaten

De resultaten van het onderzoek komen overeen met bevindingen van vergelijkbaar onderzoek, uitgevoerd in het najaar van 2022. De vastgestelde soorten worden beschouwd als soorten waarvan de aanwezigheid in dergelijke habitats verwacht mag worden. De waarneming van een steen- of boommarter kan niet op soortniveau bepaald worden. Het is overigens niet uitgesloten dat beide soorten voorkomen in het plangebied, al is het minder aannemelijk dat het een boommarter betreft. Geschikt leefgebied voor deze soort (oude bossen) ontbreekt, maar een zwervend exemplaar kan altijd en overal wel een keer opduiken. De aanwezigheid van een steenmarter is aannemelijk. Deze soort bezet verblijfplaatsen op erven in het buitengebied en in stedelijk gebied. Een geschikte verblijfplaats, zoals een stenen of houten

gebouw, ontbreekt in het plangebied. De cameravallen in het grasland hebben in het geheel geen waarnemingen opgeleverd (zoals verwacht).

4.3 Effectbeoordeling

Uit onderzoek is niet gebleken dat het plangebied tot functioneel leefgebied van kleine marterachtigen behoort. Als gevolg van het verwijderen van beplanting en bouwrijp maken van het plangebied kan het opzettelijk doden en beschadigen/vernielen van de voortplantings- of rustplaats van kleine marterachtigen op voorhand uitgesloten worden.

Op 168 meter afstand van het plangebied is een nestplaats van steenuilen vastgesteld. Bos en verruigd grasland vormen voor steenuilen geen geschikt leefgebied. Verruigd grasland is pas interessant voor steenuilen als zij in staat zijn prooien te vangen. Aangezien het huidige grasland in 2024 en 2025 niet gemaaid is, wordt het niet beschouwd als onderdeel van het functionele leefgebied van steenuilen.

Volkstuinen worden beschouwd als weinig geschikt leefgebied voor steenuilen. Gebruikers van volkstuinen zijn doorgaans niet blij met muizen op hun perceel en zullen het zo veel mogelijk 'muisenvrij' houden. Ook zullen moestuinen weinig geschikt zijn om regenwormen of meikevers te verschalken; beide vormen voedselbronnen waar in bepaalde periodes van het jaar op gejaagd wordt. Slechts de randen van enkele verruigde tuintjes vormen potentieel leefgebied vanwege de aanwezigheid van muizen.

Het agrarisch cultuurland rondom de nestplaats, wegbermen, de woon- en agrarische erven en de houtsingel ten noorden van de nestplaats, worden als optimaal leefgebied voor de steenuilen beschouwd. Het wegvallen van 4.400 m² weinig geschikt foerageergebied, op minimaal 168 meter afstand van de nestplaats, zal niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van de nestplaats. Het bouwrijp maken van het grasland en de moestuinen kan zelfs een tijdelijk positief effect hebben op de kwaliteit van het territorium omdat de beschikbaarheid van prooidieren toe neemt. Dit positief effect wordt minder zodra de woningen en tuinen gereed zijn, al kunnen tuinen van woningen, afhankelijk van de inrichting en gevoerde beheer, nog steeds een kwalitatieve bijdrage leveren aan het leefgebied van steenuilen.

Gelet op de beperkte waarde van de volkstuinen als foerageergebied voor vleermuizen, en de afstand van de volkstuinen tot de nestplaats, wordt het omzetten van volkstuinen in woningen met tuin, niet beschouwd als ontwikkeling met een negatief effect op de functionaliteit van de nestplaats.

In 2025 is een gebied aan de Buurtweg te Voorthuizen onderzocht op de aanwezigheid van kleine grondgebonden zoogdieren, waaronder marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing) en is de functie van het gebied voor steenuilen onderzocht. Het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren is uitgevoerd met behulp van cameravallen (struikrovers). Het onderzoek naar steenuilen is uitgevoerd door middel van geluidnabootsing, ondersteund door een warmtebeeldcamera.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek wordt de aanwezigheid van kleine marterachtigen in het onderzoeksgebied uitgesloten. Wel is een territorium van steenuilen vastgesteld ten westen ervan. Deze uilen nestelen vermoedelijk in een nestkast op minimaal 160 meter afstand van het plangebied.

De betekenis van het huidige plangebied voor steenuilen is zeer beperkt. Ruig grasland (ongemaaid) en bos zijn zelfs in het geheel ongeschikt voor steenuilen, terwijl volkstuintjes weinig geschikt zijn. Gelet op de zeer beperkte waarde van het plangebied als foerageergebied voor steenuilen en de afstand tussen nestplaats en plangebied, wordt geconcludeerd dat het realiseren van woningen (en tuinen) niet zal leiden tot verlies van een nestplaats van steenuilen.

Wettelijke consequentie

Er hoeft geen Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden.